

Este de trei ori in sepiemana: Mercuri, vineri si Domine'sa, cand o colta intréga, cind numai diumatate, adeca dupa momentul impreguiarilor.

Prețul de prenumeratune:

pentru Austria:	8 fl. a. v.
» diumatate de an	4 " "
» patru " "	2 " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe an intreg	16 fl. v. a.
» diumatate de an	8 " "
» patru " "	4 " "

Viena 24 jan./5 febr. 1867.

Mai sa Imperatulu a primitu de missiunea ministrului de statu, a lui Belcredi. Acést'a se asecura de tóte partile, fora a fi demintita. Se ascépta ca diariul officiale se aduca demissiunea catu mai curundu, de óra-ce Escel. Sa a si incetatu a mai funtiuná.

Tóte informatiunile de pana acum'a consuna in descrierea causei acelei de missiuni, era adeca divergintia de pareri intre Belcredi si ministrulu de esterne d. Beust cu privintia la denumirea ministeriului ungurescu. Belcredi avea parerea ca elaboratulu comisiunei de 67 a dietei unguresci, dupa ce va fi primitu de dieta, se-lu astéerna senatului imperiale strordinariu, si numai cu consiliulu acestuia se proceda in caus'a ministeriului ungurescu. La acésta procedura se credea Belcredi a fi indetoratu, dupa cele promise in manifestulu de septembre 1865. — Beust, sprininitu de membrii magiari ai consiliului ministeriale, representá parerea ca guvernul trebue se denumésca ministeriulu ungurescu, delocu ce comisiunea de 67 si-va fini lucrarile, si astfel in asta privintia se prezenteze senatului imperiale strordinariu unu faptu complinitu, cerendu incuviintarea acestuia.

Fatia cu aceste pareri, d. Belcredi, mai superatu si de resultatele alegerilor dietali in tierile nemagiare, si de primirea nebucurósa a patentei din 2 ian. a. c. si-tienù de detorintia a-si dà demissiunea, dupa a careia primire am crede ca d. Beust si cu elu dualistii sunt domnii situatiunei, daca asta creditia n-ar pu-mo la indoiala faimale multe despre venirea la ministeriu a lui principe Carolu Auersperg, fostu presiedinte casei boierilor senatului imperiale, barbatu purure cu constantia in partifa centralistilor.

Acést'a e constelatiunea politica la Viena, pre candu in Pesta comisiunea de 67 ajunse la incheiarea desbaterilor.

In Germania, tendintiele de unitate se manifesteza in tóte actele guvernelor. Popórale de médiadi si guvernatorii lor nu ascundu aceste tendintie. Diligintia se observa, dar entusiasmulu lipsesc, din causa ca e mare multimea celor a ce credu ca unitatea nemtiesca, sub comand'a suprema a Prusiei, se va intempla pre cont'a libertatilor publice. Se audiu in asta privintia parerea unei fai nemtiesci: In cercurile de jos ale poporului domnesce linisice si indiferentismu, poporul are lipsa neincetatu de amenintare cu inimiculu de la apusu (Francia) caici altmintre se retiene de la opulu unitatii. Si celu mai neprecepptu trebue se precépa astadi ca néntiul stima libertatea mai multu de catu unitatea . . .

Din orientu sunt sciri numai despre sifaturile ce representantele Franciei si cel'a a Angliei le dau tureului pentru usiorarea sortii crestinilor, — la cari Sultanulu se fie respunsu cu cuvintele parentelui seu: ca e resolutiunea lui firma a fface ca suditii sei se nu se desclinesca

mai multu, de catu numai in casele de rogiuni.

De la diet'a Ungariei.

Siedint'a casei representantilor din 4 fevr.

(+) Presedintele Carolu Zeyk deschidu siedint'a la 5 óre d. m. areta petitiunile insinuate cari se strapunu la comisiunile respective, dupa aceste unu proiectu decale ferata de la Oradea-Mare prin Clusiu — Brasiovu la Galati. Acestu actu subscrisu de cati-va deputati se va tipari si se va pune la ordinea diley pentru desbatere.

Apoi comunicandu-se o serisore a deputatului Kováts in privintia unei erori trecute cu vederea de comisiunea emisa pentru revisiunea societilor, carea se predede acelei comisiuni, veni desbaterea causei deputatului Ioanu Maróthy in privint'a persecutarei lui de potere militara.

Precum am mai impartesit uodata, din epistol'a lui Maróthy adresata presidiului casei se vede ca elu a fostu violatu in dreptulu seu de libertate, gendarmii voivase-lu prinda, dar i succese a se face scapatu si facendu acest'a cunoștu presiedintelui casei, acest'a a esoperat de la locurile mai innalte incetarea persecutarei lui.

Cas'a luandu acésta in serioasa consideratiune la propunerea lui Colomanu Tisza, decide oprirea veri-carei poteri de a viola salvalu conductu, libertatea personala a reprezentantilor tieri.

Comisiunea institutoru publice inse remase mai departe pentru o consultare in privint'a objectelor tramitiende la espusestiunea de la Paris.

Pesta in 18/30 jan. 1867.

(u) Dle Redactoru! E lueru conoscutu, ca comisiunica pentru afacerile comunue se grăbesce din responeri a-si incheia lucrarea, primindu ea cu pré putine si ne-essentialie modificatiuni proiectulu eluerat de subcomisiune. Nu voi se-Ti scriu despre cursulu desbaterilor in acea comisiune, caici de aceea sunt pline foile, ci voi se-Ti descoveru — cum audu ca se splica in uncle cercuri mai nalte acea graba mare, cu carea pasiesce comisiunea. Se vorbesco adeca, ca in data ce va fi gata acésta lucrare din partea comisiunei, va urmá denumirea ministeriului respondintorii, dupa aceea po unu securt tempu, de vr'o döue septemani, se va prorogá dieta, pana adeca se se constituie si orienteze noulu ministeriu, éra apoi cu conlucrarea ministeriului se va luá la desbatere in insasi dieta proiectulu comisiunci in causele comune, pentru ca pe candu va fi adunatu si constituitu senatul imperialu strordinariu, aceluia se se pôta propune proiectulu formalu alu dietei unguresci a sup'r'a causelor comune. Pe candu se tiene si se vorbesec asid, si pe candu atari sperantie se nutrescu prin scirile ce le respondesce si consiliulu de locutientia din Bud'a, anume taverniculu b. Sennyey, sciri dupa cari Ministeriulu ungurescu celu multu pana in optu dilo ar fi fapta complinita, éra locutienti'a ar fi avisata a-si aduce lucrarile asid in rondu, in catu trei septemani se le pôta resemná ministilor concerninti, — totu atunci se mai afla inca multi, multi, cari clatina din capu si — séu se indiosesc, ca va urmá intru tóte asid, séu se indiosesc ca cele ce vor urmá, ma de ar fi ele, chiar precum se ascépta, vor se fie spre binele, pacca, multumirea patrici si a popóralor patriei! Intre pesimistii acesti-a Te rogu, Dle Redacteru, se nu numeri cumva numai pe te-matorii nemagiari, nici de catu; ei suntu mai cu séma magiari, anume barbati insemnati din taber'a opositiunci; apoi se nutresce acestu pesimismu in mesura forte mare — prin denu-

mirea pripita a unui primate, in cari ómenii progresului si liberalismului adeveratu n'au chiar nici cata incedere, mai de parte prin cochetarea unor corifei datatori de tonu din Vien'a cu — federalisti, cari sunt identici cu slavismulu, de carele magiarii nostri incepua ave unu respectu ce se aprobia de — frica.

— Totu in firu cu acéstea afu ca incrita a-Ti spune, Dle Redactoru, ca prin cercuri bine informate se auda vaierarea, cumea capacitatile de frunto din partit'a liberala nu vor se primésca, portofle de ministri, din cauza ca tienu, cumea ministeriulu dupa constelatiunele actuale — nu va poté se aiba lunga viéta si — nu va fi in stare de catu a se sfaramá si depopularisá. Mai asta in fine si aceea, Dle Redactoru, ca unii matadori magiari creda a face romanilor placere, ascurandu ca se 'ngrigescu cu de a dinisulu, ca unu romanu spre tota intemplare se capete unu portofoliu, séu celu putinu unu scaunu in ministeriulu ungurescu, dar — adaugu, ca de dlu Gozsdu — nu mai e vorba, ci se cérca altulu. Pe semne ar vré domniele loru se faca din aceste vörbe niscari mometele astine pentru romanii din Ardealu, a nume pentru uniodni a-i nostri, pe cari ei dupa trecutu i tienu orbi de ambitiosi. — E, acum'a credu ca Ti-am spus destule din acésta materia.

Ieră-mi acum'a, dle Redactoru, a atinge eu privintia la cele ce se manifesta adesea prin corespondintie si discursuri private, dar mai a-nume se manifestara in numerulu din urma alu Albinei, in corespondint'a „De la Muresi“ — in privint'a portarei deputatilor nostri la dieta, a atinge in acésta privintia in securt numai atata, ca — nu facu bine, n'au dreptu de felu, eci ce incéra a-o critisá pe aceea — necunoscendu fatalele impreguiaruri, in cari se asta ei incurcati, dar cari impreguiaruri nu se potu face obiecte de discussiune publica, celu putinu pentru acum'a inca nu, fora ca se devina si mai fatale si periculose. Fii convinsu, Dle Redactoru, ca candu va poté fi informatu publiculu romanu despre adeverat'a situatiune, ce ni-a croit'a politie'a inaugurate in vér'a anului 1865, elu va asta portarea deputatilor romani, pe catu e ea rezultatulu combinatiunilor comune, de unica posibila. Adu-ti numai a minte, dle Redactoru, cum i critisá si invinuia pe deputatii nostri mai anu unu domnu intr'o fóia publica ca pe nise ómeni ce nu-si precepptu detorint'a si chiamarea pentru ca nu faceau la tota ocasiunea mare larma si seomotu. Curundu dupa aceea acel domnu intră si elu in dieta, apoi de atunci — nime altulu nu-lu intrece in tacere si retragere! Eu nu provocu la acestu casu, pentru ca se critica daca s'ar poté prin acestu exemplu — pe criticii deputatilor nostri. Dicu deci, dle Redactoru: Se fumu eu rebdere si se ne ferim a judecă pana nu conóscemu impreguiarile, éra impreguiarile, daca nu le potem cercetá in persóna, se nu postim a le tranti pe fatia naiente de tempu. —

Pesta in 2 fauru n.

(p) Minunatu lueru! Tóta lumea scie ca barbatii de incedere ai reunioni deputatilor romani dnii Babesiu si Hodosiu, cu barbatii de incedere ai serbilor dnii Manoilovits si Miletits au combinato in buna contielegere unu proiectu comunu pentru regularaca si asecurarea nationalitatilor si limbelor patriei, ba fimosulu organu slavie din Praga, cu titulu „Politie“, aduce si unu reportu detaiatu despre acestu „proiectu comunu“ si i lauda principiele si cuprinsulu, — éra noi, ceialalti romani de aici, cari n'avem norocirea a ave mandat la dieta, dar avem de la Ddieu inim'a, ce ne face a ne interesa de caus'a nationala — celu pucinu in asemenea mesura, casí dnii deputati, ori catu intrebămu si sciricimu, nu potem asta ceva siguru, cu atata mai pucinu potem eastigá vr'o copia de acelu proiectu. Apoi, se vedeti, cõbele, sciti cõbele cele negre, au si inceputu a-si cantá versulu cunoștu; ele —

Prenumeratunile se fac la toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adrept la Redactie, Josefstadt, Langeasse Nr. 43, unde sunt a se adresá si corespondintele, ce privi Redactiunea, administratiunea seu spolditor, că vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cel anonime nu se vor publica.

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de interes privat — se respunde cate 7 cr. de linie, repertile se fac cu pretiu soadiut. Pretiu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

ALBINA.

aintea beserioii S. Georgiu sunt inchise, ca in o di de norma. Bubuitulu tréseriloru premerge si acompaniédia ceremoniele indatinate la serbatori mai însemnate.

Curiositatea ne atrase si pre noi la sant'a beserica, ca se vedem se audim cum proslavescu serbii pre s. Sav'a loru in beseric'a nôstra. Cultul divinu se tienù slavonesce cu ceremoniele indatinate la serbatorile cele mai mari, si fu petrecutu de corulu serbescu.

Sér'a se arangia, intru pomenirea s. Sav'a si in favórea corului serbescu, — unu balu *curatul serbescu*. Despre acest'a — neavendu noi intrare — numai cele audite spunem a-deca, acel'a a fostu se puna cunun'a demonstratiunii serbilor din nenorocire inse facura numai unu *flasco* grosavu. Caci condutorii loru nisice teneri inesperti si esaltati, credindu că toti cei-ce mergu la beserica sunt serbi, si ne-sciindu dôra că majoritatea e *romana* au cugetatu că toti cei ce au fostu la beserica, nesmin-titu vor fi si la balu: dara aci li se deschisera si loru ochii ca lui Adamu si Eva in paradis, si se vediura că sunt goi, aici li era concentrata tota intielegintia d'impreuna cu cetateneimea, si abia se aflara, cu toti si cu toate — cati-va numai preste *dubudieci* de persone. Si acesta jurnal fatala sgudui in catva slav'a serbésca.

Permita-ne acum'a on. cetitori, a ne rein-torce éra la beserica, si a aruncá una privire si in s. altariu. Aici vedem intre alti preuti serbesci ce serviau si pre unulu *romanescu*, pe *preutul romanescu din Maiere N. Adamovits*. Ne intrebaramu cum de a retacitui acestu preut de sub ierarchia romanescă ca se servésca serbesc, si inca int'ro beserica carea serbii cu forti'a ni-au luat-o — intr'o beserica din carea au furatu serbii cartile romanesci si ni-au eschisul limb'a, — intr'o beserica, carea a fostu martora atatoru suferintei si batjocuri ce ni se facura din partea sorbiloru, si pentru a careia recastigare ne mai lupitam? Dara ni aduseram a minte că si DSa e *serbu* si ca atare nepotendu proslaví pre s. Sav'a in Maiere, fiindu că poporenii sunt romani, veni aici la noi spre a-si mai usioră inim'a eea plina de duhu serbescu — adeca a venit se ajute serbiloru in contra nôstra. Primésca dara parinte N. Adamovits adunc'a nôstra multiamita pentru loial'a lui portare manifestata cu acésta ocasiune! Nu scim ce diu la acésta fratii nostri Maiereni; dara scim că de la despartire inoáci, densii necurmatu se opintescu a se cu-ratí odata si acésta mai de pre urma rugina a ierarchiei serbesci, — si nu odata au facetu cuviintiosii pasi la locurile competente, spre a li luá din cărca pre acestu pastoriu strainu, care nu li posiede increderea si care nutresce din sudoreea poporenilor sei romani mai vre-o 4—5 serbi: „*din cause inse binecuvantate*“ (?) se afla de „*vrednicu*“ si pre venitoriu a se lasá in medilocul loru. Apoi am observatul că asemene sorte au mai multe comune romane pre candu noi nu cunoscemu comuna serbescu unde ar fi macaru numai *unu* preut romanu, ba vedem că serbii — foră de a mai colindă pre la usiele unor domni — chiaru si in comunele mestecate, indresnescu a ni eschide preutii din beserica, cum s'a intemplatu si in beceric'a de aici de la S. Georgiu cu adminis-tratorulu protopopului romanescu. Ne mirâmu că prelatii nostri besericesci nu potu eastigá validitatea mai inaltelor ordinatiuni, ca se securtii numerul celu si asiá *destulu* de respec-

dic'a serbescu sciù eșeptu serbiloru din Chi-nezu restituirea drepturilor nedrepte ale loru.

Adeca sôrtea comuneloru mestecate e cam totu acă, care a fostu si sub ierarchia serbescă de nu cunua mai rea; — că atunci celu putienu jacea serbiloru intru interesu a ni face dreptate óre cum căci se temeu că se vor nasco certo religiunarie si-si vor perde turm'a, acum'a inse densii ne persecutédia si bajocurescu si nime nu ne mai apera.

Dara se lasâmu acum'a comunele mestecate, că acele si asiá devinu préd'a serbiloru, ci se vedem cum stau trebile celor'a latte comune romane, si in genere ce folosu ni-au adus des-partirea, nôa banatienilor?

Noi acceptam ca dupa despartiro se se conchiamem unu sinodu, si acoló se ni organi-sâmu causele nôstre besericesci si scolare cele asiá de cutraterate de ierarchia strana — acceptam in totu privintele o era noua, o era mai fericitore. Vedem inse că in Banatu totu sunt acolo, unde au fostu si mai nainte.

Dospire serbi diceam că ni dau preoti mogici ca se ni impedece si amortiesca desvol-tarea spirituale; dara ce au peccatum San Mihailu romanu si Mosinitia, nisice comune serace, unde abia so sustienu preutii de mainante, de li se mai dede: mai pe anu, mai cate unu preutielu, care abia ar si fostu aptu, pentru genera-tiunea de la incepulum seculului trecutu. Séu nu sunt in Mosinitia *destulu duoi* preuti si in San Mihailu *trei*, toti inoa la potere?! Cu dorere am intielesu că si fratiloru nostri de aici de la beseric'a St. Ilie inca li se va dâ unu astfelui de *esemplariu raru!* Li compatimim — si ne compatimim! Vai de lumin'a ce o vor reversá — astfelui de luminatori! Potemu noi infinitia o mija de asociatiuni totu pentru inaintarea culturei poporului nostru, daca n'a-vem cultivatori *intre* popor: poporul nu va inainta. Acésta mai bine o potem observá din diferint'a intre comunele germane si romane, ba in comunele mestecate cu germani chiaru si din esteriorulu caselor germane de cele ro-mane. La germani vedi cas'a in stare buna, varuita, ingradita, recusitele de economia in celu mai bunu rondu, cai buni frumosi si viptu bunu regulatu; pre candu la romanu totu-su din contra. Acum'a intrebui de ce a remas romanul inderetru? séu a datu Ddieu némtiului mai multe si mai bune facultati de catu roman-nului? — si némtiul e omu cas'i romanulu, si nu e eu nemica mai multu inzestratu de la natura de catu romanulu; are inse scoli bine organise, si numai cate *unu* preutu, inse acel'a apoi e *preutu*, carele mai bine pastoresce turm'a sa, de catu 4—5 de ai nostri, cari abia traiescu unulu de altulu, si asiá lasati sôrteiloru, sunt avisati a prendre de cîrnele plugului si facandu-se plugari, chiamarea loru preutiesca devine numai *secundaria*. Nu trebuie dara se ne mirâmu că suntem asiá inderetru, pentru că neci cei ce posiedu calitatile recerute pe langa o astfelui de organisare, nu si-au potutu, — nu-si potu, — neci si-vor poté candu-va imprimi misiunea loru eea aadeverata, care for de indoiala se estinde ceva mai departe, de catu numai a face *molitva*. Cu unu eveniment de la preutu depinde cultur'a poporenilor sei.

Daca dara voim se inaintez poporul, apoi dee-i-se si preuti *apti* éra nu de cera cari numai surupa vîd'i a intregei preutimei ce si asiá destulu e de seadinta, — si numai li inui-tescu numerul celu si asiá *destulu* de respec-

tabilu. Asiá inse nu se reduc parochiele! si domine catu de ardienda ni e lips'a do o reduc-tiune a parochieloru, for de a careia eșeptuire si realizare, necicandu nu ne vom poté castigá preuti apti, éra for' de acestia — in *seclulu al XIX* — abia mai credem că ne vom poté fericí.

Spre ce scopu se primescu dara si acum in teologia multimea de clerici, d'intre cari dôra neci a diecea parte nu posiede calificarea prescrisa de inaltulu guvern'u? Si din ce motive nu se potu respecta acele ordinatiuni salu-tarie? —

Forte manguiati ne-am semt'i daca la in-trebarile aceste, ni s'ar respunde, eu asiá felu de motive, in cari am poté si noi diari tient'a aadeverate dar forte misteriosei tendintio a competitinilor.

Erte-no on. cetitori, că for de voi'a nôstra ne abaturam intr' atâta de la tema, dar noi inca suntemu numai ómeni, si omulu celu ce sufere totdeuna asta inlesnire daca si poté versá lacremele pre sinulu fratiloru sci; dar si altecum pe la noi precum si in totu partile Banatului aceste sunt tem'a conversarei de totu dilele; căci in totu dilele totu mai durerosu semtimu de cata lipsa ni-ar fi unu Sinodu generalu, care se puna odata capetu veri caroru apucaturi daunose.

Mai muli fabricani.

Arad, 29 jan. 1867 n.

(Caracterul adunarii generale a asocia-tiunii natiunale din Aradu si inca mai ceva).

„... Caracteru scientificu nu-i potu atribui, pentru că afara de disertatiunea lui Besanu, cîcialiti numbru intru nimica nu s'au ocupatu de sciintie. Afara de aceea, dupa cum mi se pare, culturei poporului i se da satisfac-tiere prin impartirea ajutoriilor la tenerii studinti. Eu eugetu, că poporul mai tare s'ar cultivá prin scîlele d'agricultura, si dupa pa-rearea mea, poporul are nainte de totu lipsa de cultur'a care i da medilocile d'a-si procurá cele de lipsa cu inlesnire si int' unu modu practicu si rationalu etc. etc. .“

Acesto cîtfi in Nr. 4. alu Albinei din corespondint'a dlu Luncanu, la care am peste

totu a observá aceea, cumca ori-ce caracteru se

va atribui adunarii generale, pana atunci ce

Asociatiunea nationala-si va tiené adunarile

generalu intre marginile statelor sale, si va

procede catra secpulu salutariu — fatia cu vitre-gulu tempu — spre multiamirea corporatiunei

intregi, — o vîcă senguratica putiu apesa in cumpen'a *opiniunei publice*.

Nu me potu iniapă cu pararea desvoltata in cele citate, nu numai pentru că sta in deson-antia cu opinionea publica a asociatiunei na-tiunale a careia elutintia e resultatul adunarii generale, ce pe dlu corespondinte nu-lu inde-stulesc, si prin ce isolandu-se cu convingerea sa de corporatiunea intréga, fara se observeze, senguru ascute armeli celor'a ce, desigur pe ne-dreptu, i dieu că nu e romanu bunu, ei maialesu pentru că o parere divergenta, fie catu de rationala, pentru interesulu publicu numai atunci poté profitá ceva, daca se face cunoscata la timpul seu, inse nu dupa ce adunarea genera-tala, care respecta orice parere, si-a finit lu-crarea sa spre multiamirea comuna.

La aceea „cumca afara de disertatiunea dlu Besanu cîcialalti membri in nimic'a nu s'au ocupatu de sciintie“ am a observá numai atât'a cumca cand a-si sci că bravulu nostru cîmem-bru D. Mihailu Besanu, numai ca membru ale asocia-tiunii si de candu pôrta sarcin'a dire-gatoriei publice a inceputu si prelucratu diser-tatiunea sa provocata, atunci pote că mai mult membri insarcinati cu oficiu si cari au recerutu pregatire de a poté fructiferă pe campulu lite-raturei, s'ar astă atinsi prin reflesiunea eviden-ta dlu Luncanu, că cu diliginta privata astă de pucinu au contribuitu la formarea pretin-sului caraltru scientificu.

Dare mai mare dorere, că atunci candi in corporatiunea acésta ca membri sunt uniti atati fi ai natiunei, betrani, barbatii, junii, tenor din munti si din campi, fara privire la facul-tatea spirituala, numai se li jaca la inima cul-tur'a poporului romanu, totusi pre dlu Luncanu din Aradu carele cu frumosete-i sciintie nede-negabile e chiamatu a fructiferă forte multu pe campulu literaturci, nu l'avemu in acestu falancu alu nostru, ci trebuie se-lu audim vorbindu de cele ce se intempla dupa informatiune defec-tuosa, opinandu deodata preferint'a seclelor de agricultura fatia cu cele ce au facutu adu-narea generala. Inse lasu dorerea nemotivata si trecu la opiniune:

Candu poporul nostru romanu dupa propo-riu-numea numerului seu ar ave destui bar-bati, cari se potu ocupá de sciintie, arte, agro-nomia etc. si tener'a nôstra asocia-tiune natiunala de aici, ar despune cu capitalulu recorutu, sei i s'ar ivi vre-unu Széchenyi: la tota intem-plarea ar fi bine venit adunarii generale a se-ingrigi si despre asiá ceva, ce doresce dlu Lun-canu, adeca despre Agricultura; inse standu lu-cerulu toc'ma din contra, adunarea generala tro-cuta acomodatui jurstariloru s'a ingrigitu pe langa rubric'a principala de a impartă ajutóre la tenerii studinti, ca la atati fitorii apostoli ai culturei poporului romanu, inca si despre alti factori ai culturei, pecunii despre medilocierea infintiarei unui gimnasiu de statu cu limba romana, in privint'a institutului de invetia-men-tu preparandialu din Aradu, despre dela-turarea pedecoloru, ce pe di ce merge int' unu modu suprinditoriu se opunu folosirei limbii romane si despre altele care se potu vedé in Nr. Albinei 103. si 104. si pana ce se voru publică protocolele adunarii generale in tota estensiunea, despre ce inse corespondint'a citata nu amintiesee, ba chiar nega că sar si intemplatu ceva.

La anul 1772. sub Federicu II. per-diendu universitatea de Halle pe Klotz profesorulu celu mai renumit, ministrul de statu (Zedlitz) d'intre cei ce erau candidati de urma-toi reposatului, dode preferintia lui Schreder de la Universitatea din Lipsa, si-lu recomenda-regelui ca pe unulu de la care deovata si ar ca-stigá tenerimea cunoscintie in *economie* etc. etc. la ce regele i dode din cuventu in cuventu acestu respunsu autografu: „Die Öconomie ler-net man bei den Bauren, und nicht auf Uni-versitäten, man muss suchen einen guten Lite-rateur in der Stelle des Klotzen zu kriegen, und keinen Öconomie als einen Bauren, der weiss mehr davon als Teoristen.“ Büsching pag. 77. Cu cate universitati se faliá degiá po-porul germanu, cand dode renumitul reg-e cunoscute de literatu acésta resolutiune? si unde sta astadi totusi poporul germanu in cultura; si noi, cari si astadi mai avem inca a ne lupta-

FOISIORA.

Din almanacul „*Fenice*,“ ce-lu va edá socie-tatea de leptura a junimei romane din Oradea-Mare, reproducem u proba urma-toriele poesi, de la Elia Traila:

Fluturelul de sera.

Intr'o sera la lumina
Stamu in triste cugetari,
Si priviamu flacar'a via,
Cum ardea c'ò radia lina;
Eu eu negre meditari,
Pre aripi de fantasia
Totu plutiamu prin sferi sublim,
Si prin pesceri de-adancime.

Candu unu fluturel de-oata
Mi se-arata falsafandu,
Si candel'a mea aprinsa
O incungura totu rota,

Cu placere suraindu,
Pana iute-o si atinse,
Si vieti'a sa plapanda
O fini 'n lumin'a-ardienda.

Ér pre faci'a mea palida
Unu părui de lacrimiori
Se versá ca ploia blanda,
Căci o flacara perfida
A'nsielatu prin dulci fiori
Si-a mea anima sboranda,
Se se scalde-in focu de-amore
Si se arda pana more.

Catra o flica romana.
Esti suava fetisiora,
Ca visulu neturbatu,
Esti sprintena, usiora,
Ca mnelulu nentiereatu.
Esti lina romaneutia,
Ca ceriulu far nuori,
Esti frageda, blandutia
Ca aur'a din diori.

Esti visu de poesia,
Pre tine te ador,
Tu tipu de fantasia,
Primesce-alu meu amoru!

Donéza-mi a ta mana,
Tu mandru angerasuu,
Căci sciu că esti romana,
Si eu sum romanasiu.
Se-mi fii tu ursitoria,
Si ca pre-unu talismanu,
Te voiu scuti 'n amore,
La pieptu fidelu romanu! . . .

Cum sfica?! de mania
Vedu ochii-ti schinteiandu;
Si 'n orb'a ta trufia,
Te miri de ee ti-comendu!
Gurit'i-a-ti de granata
So strimba in modu grotescu,
Si-acento 'ntaritate,
Audiulu mi lovescu.
Cum! scumpa porumbiora,
Uitat'ai limb'a ta,

Ce dulce-odiniora
In leganu te adi?
Fiiunt adorata!
Stelutia de la-apusu!
Natiunca mea amata,
Au alta te-a produsu?!

Tu ridi, hah! copilita,
De ce'a ce ti-vorbescu!
Tu nu esti dar mladitia
Din pomulu romanescu?!

Tu ridi, hah! apostata,
Tu esti dar unu demonu,
Chiaru limb'a-ti te arata,
Cu neciopliti-i sonu.

Tu ridi, hah! ticalosa,
De limb'a lui Traianu,
De gîntea ta faimosa,
De numele romanu!

Fii dar afurisita,
Blastem u pe capulu teu,
In veci fii urgisita,
De omeni si de Dieu.

chiar pentru existența națiunala, cei ce audim în totile dilele aruncandu-ne în ochi acela aderă, că n'avemt inteligenția, noi se tienemt înființarea scărlei d'agricultura, de cea mai urgintă necesitate pentru cultură poporului.

Pentru ce n'a preferit Guvernul României, care despune de medilōcele necesarie mai decurend în locu de cele 300 de scoli comunale și inființă scoli de Agricultura, dacă prin acele mai curendu s'ar potă ajunge scopulu culturii poporului? Avemt noi unu legiu de preparandi absoluti, cari in institutul preparandial si-au castigat cunoscintie Agronomicee, dar totu nu mare sboru se da culturii poporului nostru in asta privintia, pentru că cei mai multi n'au neci pomeria pentru ultuitu, neci pamentu de semenatu.

Cand Virgiliu in georgicale sale, fara se fie studiatu teori'a agronomiei, dupa conceptul de astadi-dupa cunoștința practica a datu străbunilor romani lucratori de pamentu acăst'a instructiune.

At prius, ignotum ferro quam scindimus aquor,
Ventos et varium coeli praediscere morem
Cura sit, ac patrios cultusque habitus locorum,
Et quid quaeque ferat regio, et quid quaeque recuset.

Mai antaiu a cantatu despre starea lucratorului de pamentu: „Illiū inmensae ruperunt horrea menses.“ Ce astadi despre pucini lucratori de pamentu ai potă cantă, că-ci vrendu nevrendu aru trebu se se vaete: Vino birafulu cu carulu, duce totu mi lașa amarulu.

Sunt dura dle Luncanu si alte stavile ce impedeau bunastarea materiala, care ar dă mai mare sboru si la cea spirituala, asiā stavile de care multi ar fugi nu numai la muntele sacru ci ar luā lumea in capu se o pótă. Delaturarea pedecelor culturii in impreguiarile de facia si intre marginile statutelor asociatiunei nóstro dupa a mea parere numai prin crearea unei inteligenție catu de mare se pote intemplă, pentru că si corpulu fizicu numai atunci pote jocă in vieti'a sociala vreo rolă corespundetore demnitati omenscii, si pótō grăbi catra destinulu seu in paralela cu celelalte, daca posiede potințele spirituale in intregimea lor, potințele spirituale facu in corpulu moralu alu poporului nostru inteligenția, cu a careia intregitate numerică inse nu ne potem laudă fatia cu poștele coloconitare; in urmare langa ajutorarea si creserea tenerilor studenti lipsiti de medișoale inaintarii, necesitatea ingrigirei despre inlesnirea castigului, practicitatea si ratiunalitatea modrului pentru presentu dupa parerea mea are se dovina de lucru secundariu, ori catu de salutaru ar paré acel'a naintea celor ce dău preferintia absoluta teoricii. Agronomia ne obvine la cultură poporului ca unu factoru folositoru, era inteligenția de lipsa, si ne-potendu-ne camdeodata apucă de amendoi, arc preferintia celu de lipsa,

Cumea asociatiunea națiunala din Aradu se folosesc de totile medilōcele ce le are spre ajungenea scopului seu, se vede apriatu si din despusestiunea adunarii generale mai de curendu, privitor la deplinirea definitiva a postului notarialu alu directiunei, in urmavea carcia directiunea asociatiunei amesuratu autorisarii primite de la aceiasi adunare a deschisul Concursu pentru acestu postu, avendu recurrentii a documentă că densii au destoritate in stilistică romana, sunt versati in literatura si cunoscua manipularea trebiloru de Cancelaria.

Pe noi, cu privire la calitatile recerute de la cei ce voiescu a ocupă acestu postu, si la beneficiul statorit, ne inbueura sperantia, că adurarea generala prin dispusetiunea atinsa, in person'a celu ce va fi chiamat a ocapă acestu postu notarialu, a voitu se dobandeșca unu factoru desclinitu, care pe langa manipularea lucrurilor cancelariei atingatoro de notariu, se se ocupe eschisivu numai cu cele ce privescu la scopulu asociatiunei, anume spriginitu si in legatura cu facultatile, care cuprinde in sine acăsta asociatiune, se fie in stare sub auspiciole asociatiunei a direge aice in Aradu o făia romana, car ar si catu mai de curendu de a se inființă, ca in paralelu cu prosperarea asociatiunei se dee culturci poporului nostru romanu in totile ramurile unu sboru poternicu „si se fie ca unu pomu resadit u langa isvónole aperloru, carle va dă rodulu scu in vremea sa, si frunzi'a lui nu va cadé, si totu ori cate va face voru sporii.“

Ioane Goldisiu.

Naseudu, 16 diec. 1866.

(Incheiaro.)

Am facutu opusetiune Dlu Vicariu, — marturisescu; opusetiunea mea a fostu inse indreptata in contra presedintelui comitetului, si de o natura loiala si nationale; căci veduiu că slabitiunea Ds ale dete ansa Inelitului Oficiolatu distriptuale, a se amestecă in administrarca fondurilor granitieresci, a destituiti amplioiatii casci si a pune altii in locu-le, a luā bani den case si a-i duce la cas'a de pastrare din Clusiu, etc. totu foru a mai intrebă de comisiunea administratore ori de comitetu. Acestu „prejudiciu“ pote deveni fōte fatale pentru tempulu, candu in fruntea distriptului ar stă unu strainu — neromanu; o temere den parto-mi care nu jace in regiunea nepotintii. Afora de acestea studintii granitieri dein Borgou, cari studiau la alte gimnasi si nu in Naseudu, nu au dreptu a pretinde stipendie din fondulu centrale scolasticu, era fondulu de „monturu“ séu de stipendie, la care au dreptu si acestia, se gata — mirare! tocmai atunci, candu veniau la rondu studintii Borgoului. Faptele vorbesc!

Ecă cursulu celu adeveratu alu lucrului! Inimicii adeverului si ai dreptatii se incréca apoi a incurcă, a schimosi lucrulu, ca se pótă suscipiu.

Daca am disu că denumindu profesori la gimnasiu, se se uite la abilitatea speciale, era nu numai la — reverenda, atunci in lume se buciuma, că eu asiu fi zaritu in totile acestea cercarea unei „propagande“ si asiu fi in contra preutimeei preste totu; daca am propusu si comitetului granitierescu a primitu, ca posturile unor amplioati superflui ai comisiunei administratore se se casseze, apoi acăst'a crăsi e ura in contra „barbatilor meriti“, daca comitetul granitierescu accepta propunerea mea, spre a alege la comisiunea fondurilor presedinte propriu, era nu pre col'a alu comitetului, si a-nume, intru interesulu controlei si discusiuncii libere, atunci propunerea mea a urmatu din ura catra Rev. D. Vicariu, ba catra intregulu statu preutiesc, desf asiu potă documentă, că in mi'a-mi sfera de aptivitate am lucratu pentru unii madulari ai acestuia foră asemenea mai multu, de catu cei ce me inculpa si se uita preste umeri la fratii de la sate, cari pórta

greutatile dilei, lucrându cu succesu in vi'a domnului; am lucratu, inse nu dora pentru că sum numai fiu de preotu, cum i place Dlu Pavelea a aruncă nu foră malită, ca se dea calumnioru sale o colore si mai intunecosa, — ci pentru meritele cele mari ale preutimci nōstre, la care inse Dlu prof. gimn. si Ases. cons. Leone Pavelea pana acum'a inca nu are nice o parte, pentru că Dsa numai in a. 1863 se radică de pre bancele scărlei; de altecum indreptandu-se, ni da forte frumose sperantie in viitoru.

Se venim la obiectu!

Nu cumva Dlu Pavelea crede si aceea, că eschiderea mai multoru preoti prè venerati din comitetu inca e lucrul meu?

Domnule prof. gimn. si asesoriu const.! La „ur'a si inversiunarea“ ce-mi arunci facia cu Rev. Domnu Vicariu si cu alti „barbati meriti“ — schiciati mai susu — debue se-ti mai repetiescu inca odata, că eu nu am avutu nice odata a face cu Rev. D. Vicariu ca atare, fora senguru numai cu neajungorile presedintelui comitetului, si a acelor'a, cari tragandu lezi din sudore granitierilor, li place a se lasă numiti „meriti“, pretindendu eu de la densii ca se satisface numai incredere puse in ei.

Atatu Dta, catu si Dlu Vicariu nu-mi veti potă negă, că in vieti'a privata, nu am fostu cu tota stim'a si reverint'a catra DV'ostra.

Nu o inse vin'a mea că venim in opusetiune si anume numai candu e vorba de onori, posturi, salarii si alte accidentie, care ne aduce aminte de lipsa, poconu, bairamu, gostinaritu, masaritu, diesina, oeritu, vacaritu, napastea, fumaritu etc. de ale moldo-romanilor.

Quotisatiunile, dupa care ne intindemu man'a asiā imperativu, dreptu recompensiuni pentru „merite“, nu mi-a placutu nici odata.

De altecum debue se sefii, cumca adeveratii fundatori meritati, se afta dicuitati, si maretiele umbre ale nemoritoriu Marianu, carle a fostu adeveratulu autore morale alu institutiu-nilor nóstro, au devenit objectu de certa publica.

Nu numai „barbati“ Dta au „merite“ facia cu distriptulu, — ci si altii, dora inca mai multu, fora ca se se sbuciume dupa salariu; inse facia cu meritele adeveratilor barbati, debue se tacemu cu totii, si se recunoscem, că am venit la totu numai cam la de „gata.“

Domnule prof. gimn. si Ases. const.!

Totu omulu debue se pōte consciinti'a insemnetatii sale, in sine; sciindu, că adeverat'a amōrc pentru progresu, debue se se basez si pe marinimositate si sacrificare, era nice odata, pe — egoismu.

Nu voi prin acestea se denegu, nice se micsiorescu meritele nimenui, pretindu inse, ca acelea se se reduca numai la adeveritatea loru faptica.

Chiaru in casulu meritelor adeverate, se vedemu cum se esprime la a. 1802 Carnotu ca membru alu tribunalului, vorbindu in contra consulatului pe vieti'a si a imperiului!

Avendu densulu „adeveratele“ merite a le lui Bonaparte in antea ochilor, éca ce dicea in tribunalu:

„Facia cu ori ce serbitie facute de unu cetătinu patriei sale, — recunoscint'a publica si arc marginile sale, care a le pasi, nu ieră nici mintea nici onore.

„Daca cetătinul acăst'a a restauratu libertatea publica, si a intemeiatu fericirea pa-

trici, — se pote se-i fie atunci recompensiuni chiaru sacrificarea fericirei si libertatii acesteia?

„Nu va se dica acăst'a a nimeci lucrurile sale, daca cineva si-face „proprietate“ patri'a sa, a careia libertate a sustinut' elu?

„Generalul Bonaparte s'a incredintat paladiulu libertatii, si elu a jurat a-lu aperă. Tienendu-si densulu promisiunea acăst'a, — a corespusu numai asteptariloru națiunii.

„Elu se potea acoperi cu gloria nemoritor, — dar in locu de tota acestea, ce vedemt acum'a? O propunere de a-lu investi si a-i da o potere suverana si ereditaria, — care i-a fostu spro administrare numai incredintata!“

Se nu se ingomse nime cu asemenarea acăst'a. Eu o am citat — numai ca indreptariu in casulu adeveratelor merite, cu care ni se tamaieza asiā bogatu!

Te intrebui numai Dle prof. gimn. si Ates. cons. că ce vei dice la meritele barbatilor Dta, facia ou indreptariu ce nilu da Carnotu cu acele merite, despre care vorbesce; merite adeverate si in fapta maretie, ca si autorele loru, — éra nu ca cele memorate de Dta, care debue se le cauti cu lamp'a lui Diogene, ca se le poti astă numai, se tau inse, ca se le poti clasifica in ordinea lucrurilor ce derurgu.

Prin urmare, apelarea Dta la „meritele barbatilor“ Dta, mi vine tocmai ca si candu Greculu de astadi ar apelă la Marathon, séu palicarii albanesi ai lui Grivas, la eroismulu lui Scanderbegu.

Am iubit Dle prof. gimn. si ases. cons. calea drépta, neinteresata, si am mersu pre dens'a chiaru cu sacrificie mari pentru persoana mea, urmandu songuru numai convingerilor mele; nu m'am intielesu nice odata, a trage castaniele dein focu pentru altii, cum o facusi acăst'a Dta cu articolul de susu.

Asiu potă infiră mai multe neajunsuri, ca cele memorate, asiu potă aminti — numai deintre cele cunoscute — că in man'a tuturor provocarilor, ce se facura Dlu Vicariu den totu partile, densulu detoresce si astadi ratinti-nulu pentru fondulu Marianu, precum si pentru alte mai multe mii florini din fondulu scolasticu central (ba lumea rea vré se scie, că si pentru edificarea besericei dein Borgo Ziha nu si a datu socotela precum se cade) inse me temu, că totu acestea nu vor placé, apoi nice e tempulu „oportunu“; tocmai pentru aceea eugetu a scăpat pre toti de opusetiunea mea, abdicandu, ca si alti barbati sinceri, de la onorea a fi membrulu comisiunei administratorie, retienendu-mi numai dreptul a apelă candu va cere lips'a, la a sies'a potere mare cum o numi contele Morny, — la publicitate.

Inainte de a-mi fini inse cuventulu, fie-mi iertat a-mi face la objectulu litigentu adeverat'a inductiune fatale, esprimandu-mi voint'a mea si a mai multoru granitieri, cari vremu:

1. Ca presedintele comitetului, se fie alesu, era nice decumu pentru totudeuna legatu de person'a Vicariului.

Acăst'a o pretindemt in interesulu facutiloru séu capacitatii de abilitate, si in interesulu liberei discusiuni.

Pre langa totu acestea, mai vine la mediulocu si acea impreguiare, că neavendu noi dreptul de a alege Vicariu, ne potem mane poimane tredí cu unu vicariu neromanu, de si coreligiunariu.

Inalt'a Cancelaria aulica, revediendu

Si nu-aibi pre nime 'n lume
Ce te-ar compatim,
Si nici unu dulce nume,
De care te-ai lipi!

Tu ti-tradezi națiunea,
Tu limb'a ti-ai uitatu, —
Perit'a ilusionea,
Si eu te-am blastematu . . .

— Ba nu, ah! limb'a 'neta,
Pe catu a blastemă;
Tu anima 'nsiclată,
Ah nu mai sangeră!

Me iorta bieta fiica!
Te rogu pre Dumnedieu;
Tu nu-ai gresită nimica,
Pecatul nu-i alu teu,

Cei carii te creseura,
Aeci te-ai condamnatu,
Parintii ti-dedura,
Cu viet'a si-unu peccatu.

In sinu-ti ei plantara
Unu sentiu pestilu, strainu;

Si 'n gura ti turnara
Cu lapte si veninu.

Crescuta renegata, —
Romana cum ai fi?!
Natiunea-ti defaimata,
Ah! cum se-o poti iubis?!

Tu faci peccato crunte,
Tu ai o culpa grea,
Marcata esti in frunte,
Dar nu e vin'a ta,

Blastemulu va lovire
Pre cei ce te-au crescutu,
Si 'n veci se vor cairo
De smint'a ce-au facutu.

Caci striga resbunare,
Natiunea, ce-au tradatu,
Si ceriu-i cu 'ndurare
Spre-unu populu insiclatu!

Ostasiulu orbitu.

,Sentiu in giuru de mine o recore lina,
Seumpa Mariora, unde me conduci? —
Ah! acăst'a-i valea de mirosluri plina,
Si oolă păriulu curge printre nuci. —
Mi aducu aminte, cum amblamu odata,
Amendoi de mana pro valcea in susu;
Acolă pre ierb'a verde, rourata
Langa o surfină dragostea ti-am spusu. —

Eramu fericiti!... eu pare că si-acum'a
Vedu faci'a-ti de rose si-ochiulu teu ceresecu!
Esti si-acum'a mandra? nu te-a uscatu brum'a,
Brum'a sortii crude ce facu s'orbescu? —
Florile de bruma pieru si se usuca. —
Ah nu vedu,... sum orbu si ranele me doru!
Léga-me dragutia se mi se mai duca
Chinulu, si-asié n'am multu,... in securtă voi
se moru!...

— Cum sborau prin aeru glontieledusmane!
Siuerau in giuru-mi; fratii mei cadeau
Toti erau d'unu sangre cu animi romane,

Totu pentru dreptate ca eroi morau!...
Patria, dreptate! pentru voi romanul
Si-dă chiaru viet'a, — de ce-i dar hulitu! —
Glontiulu in bataia mi-petrunse sinulu,
Si prin focu de tunuri éca am orbitu! . . .

Prin nuori de pulberu parea că plutesce
Chipulu teu celu mandru, si me animă! . . .
Glontiulu me strapunge, pulberea m'orbesce, —
Si de-atunci prin neguri vedu totu faci'a ta. —
Spune-mi esti frumosa si-acum Mariora? —
Jun'a se innéea de unu greu suspinu;
Etu din ochiu-i vescedu scapa-o lacrimoare,
Si cu focu o stringe la ranitulu sinu. —

Dupa-unu anu, valceu'a, plina de mirosse
Cu covore mandre éra si 'nvilatu.
Dar ostasiulu orbu si-amant'a sa frumosa
La-ale sale umbre mai multu n'au venit...
Ei s'au dusu de-aicia, s'au suxit la stele,
Au lasatu pamentulu ou dorerea sa;
Amendoi s'au dusu din aste neguri grele; —
Colo susu in ceriuri ei se potu vedé!....

statutele, a lasatu afara conditunea, că presidintele va fi totdeauna Vicariu, daca acesta va fi nascut granitieriu, reducendu totu neconditunatu numai la Vicariu; și éea apoi Dloru unde venim!

Tenereea nica e fundata pe posibilitatea faptelor ce potu se urmedie, — și pe mania convulsivica de a fi eu totu pretiul „natus praesidens.“

Se dice că romanul pana nu parvne domnii mare, e de o natura democratica; eu nu sciu că acésta asiá e seu ba, dar sciu — pre langa totu cele dise — mi vame si audiulu, terminulu nuou: „natus praesidens“, faurit nu mai de unadi, — pote de altecum si de aceea, pentru că noi scium, care, unde si cum suntemu nascuti.

Se lasam Dloru arburele genealogicu si nobilitatea pergamentaria, celor ce o au, si noi se formam aristocrat'a talentului si a adeveratelor merite. *)

2. Ca in prossim'a adunare a comitetului, se se pasiésca la alegerea unui vice presidente, ca se nu fie membrii comitetului necesitati a umblă ou pelari'a a mana dupa Rev. D. „natus praesidens“, carele paresindu adunarea la tota opusetiunea ce nu-i vino la socotela, conditioanea reintorcerea sa de la eliminarea membrilor integrati si oponenti, dupa ce i oparesce mai inainte cu totu epitesele incivile, se nu dieu triviale, care de altecum ar face tota onoreea unor'a felii de fintie de piatia, numite

3. Sa se medilocesca o drépta impartire a stipendielor, facia cu Borgovenii, cari si dealtcumu (in ori ce respectu) sunt vitregesce tratati.

Aici asiu pote multe dice, dar nu e temputu oportunu, si voiu tacé, pana candu nu vor incepe a rof albinele, — nu a le Hymetu-lui, foră cele ce produc „disetin'a si napastea.“

4. Fiindu că membrii comitetului, s'au redus numai la inteligint'a aflatore in Naseudu, prin care fapta s'a eschisut saténulu de la a sale; se se realéga membrii comitetului, si reformezc acesta, lasandu ca se partecipe in totu afacerile si satenii, intre care intielegu eu si pe preti.

Motivulu reducerei memorate, se dice a fire acel'a caci satenii fiindu departati, nu vinu la adunarea comitetului, nice că ede pretinsu ea se vina pe spesele loru.

Objectiunea acésta, nu are locu nice de cum, caci cum potem se presupunem numai că granitierii se nu vina, candu e vórba de sudorela loru, si de binele loru materiale si inteleptuale?

Noi vedem că ei vinu la Naseudu, eu tota ocasiunea, chiar si candu se pusea prafulu numai in ventu!

Se nu facemu Dloru monopolu cu bunulu si dreptulu nimenuia, si se nu tutelamai majoritatea unei populatiuni sanctoase.

Suntomu din destulu dusi pre ghiatia, se nu ne mai ducem si noi ca se nu ne ajunga urg'a lui Dumnedieu si a poporului bravu.

Fondurile nostre nu sunt asiá de slabe, in catu se nu se pote dà membrilor de la sate nisee diurne amesurate. Se le dàmu numai, — si efepulu va fi mai fruifiveru, ca candu i eschidemu de la totu, — mai alesu, daca si siedintele se vor duce cu acea esactitate, care o pretinde santien'a si marimea lucrului.

Prin totu aceste vom preveni si aspiratiile acelora, cari, ca se nu dee de opusetiune si reforme, vor a reduce comitetulu la 4—6 insi, cari vor fi apoi a buna séma ruditu intre sine, si clientii — boieriloru.

Se simu numai drepti domniloru!

Acestea sunt postulatele mele Dle profesoriu gimnasiale si asesorii consistoriele Pavlea, precum si a le altor'a!

Deocamdata destulu, si remanu

Basiliu Buzdug.

Protocolul XXIX.

luat in 23/11 decembre anulu 1866 despre siedint'a ordinaria tienuta din partea directiunei asociatiunei nationale de Arad pentru cultur'a poporului romanu, sub presidint'a Domnului directoru secundariu Sigismundu Popoviciu, fiindu de fatia dd. asesori directiuniali Mironu Romanulu, Dr. Atanasiusi Siandoru, Io-

*) Sunt unii, cari pretindu cu totu pretiul, ca Vicariul locale, se fie totdeauna si „natus praesidens“ alu comitetului, — dar atunci ar debufu celu pucinu, postulu de vice presidinte se se conferedie protei greco-orientale din distruptu. Acésta o pretinde dreptatea si fratiitatea!

Eca dar, inca unu motivu, care me indémna pentru „alegerea“ presidintehui.

ane Bercianu, Emanuilu Misiciu, Florianu Var-ga, Lazaru Jonescu, Ioanu Popoviciu Deseanu si notariulu Joane Goldisiu.

251. Sa cetitu si autenticatu protocolul siedintiei ordinarie tienute in 6/18 nov. 1866.

252. Asociatiunea transilvana a transmis asociatiunei nostra aradane doue carti a adunariilor sale generale V si VI anu la Abrudu estimpu la Alba Juli'a tienuta.

Determinat:

Se primescu cu multiamita si se predau bibliotecariului.

253. Dr. Atanasiusi Siandoru perceptorul asociatiunei, din caus'a că cei mai multi membri si colectanti cu ocasiunea adunari generale s'au indatinat a-si depurá competitiente sale, in catu implinirea cu acuratetia a agendelor perceptorale, dupa esperint'a de pana acum'a, trece peste potintiele unui individu, cere ca directiunea pe tempulu adunari generale se-lu substitudie prin unu perceptor interimalu dintre membrii directiuniali.

Determinatiune:

Cererea acésta din motivele atinse incuvintiendu-se, de perceptorul interimalu se denumește Ioane Goldisiu, avendu Dr. Siandoru jurnalulu perceptiunei de pana acum'a a-lu incheiat.

254. Cu privire la agendele directiunei spre a poté directiunea produce adunarii generale despre activitatea sa de peste anu resultatulu recerutu, s'a propusu a se tiené pana la adunarea generale in totu dilele siedintie, si membrii directiunei se se indrumadie a reporta despre agendele cu care deschisit se vor insarciná.

Determinat:

Propunerea acésta primindu-se, se otaresce in totu di dupa mediadi a se tiené siedintia directiunala, totu de odata cu J. Popoviciu Deseanu i se incerdintieza compunerea programului, avendu acel'a de locu a-lu dà se se tiparésca si despre resultatul in siedint'a mai de aprope se refereze; dlu Lazar Ionescu s'a indrumatu a compune si respective incheiat reportoul generalu si in siedint'a in 25 decembrie la 3 ore d. m. tie-nenda se-lu substerna directiunei; dominulu directoru secundariu si de odata presiedinte alu directiunei primindu pe sine sarcin'a de a se ingrigi despre localitatea pentru adunarea generala, se róga că resultatulu in siedint'a de mane (24) se-lu aduca la conoscentia; in urma se-natulu orasului l. r. Aradu e a se incu-noscentia despre terminulu adunarii.

255. D. Lazaru Ionescu a primitu de la dlu Sigismundu Borlea o declaratiune despre unu capitalu de 100 fl. v. a. cu caro se deobliga o data pentru totu de una, tramitindu de odata 5 fl. ca interesu anualu.

Determinat:

Se ie la conoscentia si cei 5 fl. se predau perceptoratului.

256. D. Georgiu Popescu protopopulu Siriei oa colectante tramite o lista cu 47 de declaratiuni de la cei ce voiesc a fi membri asociatiunci pe trei ani urmatori; mai de parte au intratu declaratiuni cu diferite oferturi de la Mironu Romanulu, Emanuilu Misiciu, Ioane Dogariu, Nicolau Filimonu, Demetru Ionescu, Ioane Dobosi, Svetozaru Petroviciu; de la colectantele Nicolau Ardeleanu 9 declaratiuni si bani incassati de la membrilor asociatiunei 11 fl. v. a.; de la domnulu Gligor Mladinu parochu in Curticiu 5 declaratiuni; de la dlu Grigorie Serbu capelan castreusu 2 fl.; de la Nicolau Poinariu parochu 4 fl.; de la colectantele D. Moise Grosecu 5 declaratiuni; de la D. Moise Boescu list'a aloru 31 membri acaror'a declaratiuni le-a substernat mai nainte; de la D. Georgiu Nedelco colectante 9 declaratiuni si 87 fl. bani gata.

Determinat:

Declaratiunile se predau notariului spre tienerea in evidintia, era banigata se transpun la perceptoratu.

Conferat si autenticat de Ioane Gol-disiu m. p., notariu.

Economia.

Tergulu de Viena.

Pretiurile sunt stabile, precum le arata ramu in raportul din urma, la care provocam' acum'a fora a-lu reproduce. O schimbare se ascépta numai cu incepertulu septemanei ce vine dupa ce navigatiunea pre Dunare, — intrerupta de timpulu iernei — si va luá érasa cursu seu.

Temisiéra, 1 febr. 1867.

(Reportulu de septemana a Loidului din Temisiéra.) — Cercarea rea a bucatelor duréza inca neintreruptu, grâul suferi in decursul acestei septemani scadere si mai mare in pretiu, de cate 10—15 cr. la metiu avendu si treccere prè slabă.

Se vendura 8000 meti de la Detta 88/89 Z cu fl. 6.50 si 5000 88/89 din locu cu fl. 6.65 In tergulu de astazi de septemana veni multu grâu, trecu cu 6.40—6.60 cr.

Cucurudiul se cumpără cam 20.000 meti pentru fabricie cu fl. 3.65—3.75. Cele lală ce-reale nu dau negotiu.

Notam:

Grâu 87/88 Z fl. 6.40—6.45, 88/89 Z fl. 6.50—6.60; 89 Z fl. 6.50—6.70. Secară 78/80 Z fl. 4.50—4.60. — Cucurudiul nou fl. 3.60 — 3.65. — Ordial 68/70 Z fl. 3.60—3.70. — Ovesul 46/48 Z fl. 2 de metiu.

San Nicolau-Mare 31. ian. 1867.

Scumpetea grafului la noi e mare, sin-culu 13—14 fl. v. a; cucurudiul (porumbulu, papusioiu) 8 fl; ordialu 6 fl. 50 cr; secară 6 fl. 50 cr. — 7 fl. v. a.

Timpulu e caldu si pliosu. Semenaturele sunt forte frumose.

Agricultor.

VARIETATI.

Escriere de premie literarie. Ceva despre Almanacul „Fenice.“

Daruindu Spect. D. Gregoriu Szarukán, guvernatorul dominiului episcopescu de Beiusu Societati suscrise 6 galbeni pentru premiare celor mai bune operate literarie, catra cari mai adaugandu R. D. Ioanu Horváth protocolistu diocesanu 2 galbeni, ce i castigă in seminarulu teologicu de Pest'a la unu concursu literariu, — Societatea, conformu decisii-nii sale din siedint'a VIII. tienuta la 27. Ianuarui a. c. cu acésta scrie concoursu, si anume:

a) Trei galbeni pentru novel'a cea mai buna, carea trebuie se fa celu pucinu de doue cole in tipariu, si de va fi mai lunga, se nu pestreca patru cole tiparite. Se va preferi — ceteris paribus — novel'a, ce va tracta vre unu obiectu din istoria natuinala.

b.) Doi galbeni pentru a dou'a novel'a mai buna.

c.) Trei galbeni pentru poesi'a cea mai buna. Se va preferi — ceteris paribus — balada si nariuinea poetica.

Concurintii au de a strapune operatele sale, serise curat, si provideute cu o epistola sigilata, carea se continea devis'a (motto) si numele autorului la suscrisulu conducatoriu celu multu pana la serbatorele santelor Pasce ale noastre, cari voru cadé in 28/16 Aprile.

Operatele incurse se voru critica prin barbati competenti. Resultatulu se va publica la tempulu seu.

Acestu anunciu lu-aducem la publicitate mai vertosu pentru incunoscintiarea membrilor esterni ai Societatii, potendu concurge si ei la premiele eserise.

Profitam totu odata de ocasiunea acésta, a face cunoscute onoratului publicu, că tiparirea almanacului nostru „Fenice“ curge neintreruptu, si asiá, amesuratu promisiunici facute, speram a poté incepe spedarea exemplarielor prenumerante celu multu in 10—15 Februarie.

Ne adresam dara inca odata catra on. publicu, rogandu pre toti binevoitorii nostri a grabi cu prenumeratiunea; era P. T. domni, carorul le-amu trasu exemplarie din pucinile cole de prenumeratiune, ce amu tiparit, se binevoiesca a lucra pre la cunoscute Domnici Loru pentru sprinuirea caldurosa a Almanacului nostru si abonamintele adunate a le strapune catu mai curendu conducatoratului suscrisulu.

Pretiulu pentru Austria 1 fl. v. a pentru Romania 4 sfanti. De la 10 exemplare se da unul gratuitu.

Datu in Oradea-mare din siedint'a VIII. a Societati de lectura a junimii romane de la scolele oradane, tienuta in 27 Ianuariu 1867.

Iustinu Popescu m. pr. Elia Traila m. pr. conducatoriu. notariulu coresp.

Invitat la balulu,

care se va tiené in folosulu „Alumneului romanu natuinalu din Timisiéra“ spre ajutorarea studintilor lipsiti

in 14/20 ianuariu 1867

in Timisiéra la otelulu „Tigru“ din suburbiiul Fabriciu.

Pretiulu unci bilete de intrare pentru o familia

3 fl. v. a.

Pretiulu unci bilete de intrare pentru o persona

1 fl. v. a.

Totu binevoitorii institutului acestui natuinal si filantropicu sunt rogati a participa la balulu acesta. Bilete de intrare se potu cumpără seu la Revdss. dnu Mel. Dreghiciu protopresbiter in Timisiéra N. 144, unde sunt a se adresa si contribuirile marinimoase, — seu in sér'a balului la cassa.

Timisiéra in 1 ianuariu 1867.

Comitetulu provisoriu alu „Alumneului romanu natuinalu din Timisiéra.“

= O familia de gefuitori. Preicum cetim in foile straine, in 26 jan. la 7 ore de manetia in Brasovu s'a esecutatu pedeps'a de moarte a supr'a lui Nagy Lajos din Gyergyoremete, pentru crim'a de gefuire patrata. Vinovatul, in etate de 35 de ani, si-trage originea din o renomita familia de gefuitori. Mosiulu seu si 2 frati ai sei au perit in spendiuratori. Tatalu seu e in temnitie de la Gherla.

= Unu visorul straordinariu a domnit in 27 jan. la Apolda (Prus'a), care facu multe daune, dar si unu esseritul micu, caci gasindu visorul in curtea calei de feru la Apolda nisice carutie incarcate cu vite, — foră de locomotivu, le mană pana la Kösen unde se finesc calea de feru.

= Franciscu II regele de Neapole se bucură de sprinjulu Spaniei care ceru de la curtea de Florentia incetarea secestrului de pre bunurile fostului domnitoru neapolitanu. Dupa timpu mai indelungatu, negotiatuile ajunsera acum'a la acelu stadiu că Itali'a denegă incetarea secestrului pana ce Franciscu nu va renunca formalmente la totu pretensiunile la tronul de Neapole.

= Cetim in „Ordinea“ că oficirii reg. 5 de linia au adunatu pana acum'a 150 de galb. cu scopu de a forma o biblioteca militara ce va fi la despusiunea regimentului.

O patil'o furulu. „Hon“ spune că unu jocatoriu cu ursi eră in cale catra orasulu Esseg in Croati'a. Intr'unu satu intarzitase ceva prè multu la birtu, si candu pleca, intalni unu omu pre cale care l'asecură că nu va se ajunga in ace'a di la orasul, deci va fi mai bine se returne la birtu, unde i se va face locu si ursilor. Asculata suatulu si returnă. Ursii fura asiedati intr'o cocina, de unde se luara patru porci grasi si se mutara intr'o camera. — Dupa mediuul noptii venira patru furi la cocina, presupunendu că porci sunt totu acolă. Unulu intră, dede la intunericulu peste unu ursu, care se scola si-lu imbratisa cam aspru, in catu furulu strigă: „Vai că m'a prinsu porculu, cureti nu me lasati.“ Intră alu doile furi de ajutoriu, dede preste cel'a lalțu ursu si